

# **NOTA VVS OVER EEN VLAAMSE EN BELGISCHE KWALIFICATIESTRUCTUUR**

## **1. INLEIDING**

De Vlaamse Vereniging van Studenten reageerde op 8 december 2005 op de consultatieronde van de Europese Commissie over het European Qualification Framework. Op 1 maart 2007 gaf de AV haar bemerkingen bij de discussienota over de Vlaamse Kwalificatiestructuur. Met de federale verkiezingen voor de deur, herhaalt VVS daarom haar eis uit deze twee standpuntteksten over een Vlaams en een Belgische kwalificatiestructuur.

## **2. TRANSPARANTIE OP EUROPEES NIVEAU**

De volgende doelstellingen zijn essentieel voor het slagen van een Europees en nationaal kwalificatiekader:

- de mobiliteit tussen de Bologna landen vergemakkelijken: zowel mobiliteit op de arbeidsmarkt als tussen opleidingssystemen
- de mobiliteit tussen verschillende sectoren van onderwijs bevorderen, via een leerresultaten (learning outcomes) aanpak. Dit koppelt de competenties los van de manier waarop deze bereikt worden.
- De reflectie en ontwikkeling van curricula stimuleren in de richting van een meer studentgecentreerde benadering, gebaseerd op leerresultaten en de te verwerven competenties (kennis, vaardigheden en attitudes)
- Een hogere graad van vergelijkbaarheid van kwalificaties bereiken in dezelfde professionele sector, hoewel deze in verschillende leeromstandigheden werden bereikt.
- De sociale mobiliteit bevorderen door de toegang tot hoger onderwijs te verbreden. De erkenning van eerder verworven competenties en kwalificaties (EVC/EVK) speelt hierbij een cruciale rol.
- LLL stimuleren door het creëren van een transparant leerkader, waar doodlopende leertrajecten vermeden worden.

Deze doelstellingen moeten leiden tot het vergemakkelijken van de toegang tot en mobiliteit tussen verschillende opleidingssectoren. Op die manier zal de sociale cohesie bevordert worden en zal geen talent verloren gaan.

Voor deze doelstelling werd een structuur uitgewerkt waarbij vaardigheden, attitudes en kennis de bouwstenen zijn van een competentie. Verschillende deelcompetenties leiden op hun beurt tot een kwalificatie. In het Europese systeem worden acht niveaus van kwalificatie voorzien. VVS is van mening dat met deze acht niveaus een evenwicht wordt bereikt dat de diversiteit in Europa goed weergeeft. Op Europees niveau zijn de descriptors per niveau ook noodzakelijkerwijze vaag. Ook op Vlaams niveau is er gekozen om met de acht niveaus te werken. Voor het hoger onderwijs vindt VVS dat het volstaat om generieke, zeer brede kwalificaties voor de niveaus bachelor en master decretaal vast te leggen.

Toch mogen deze verschillende niveaus van kwalificatie niet als een ladder gezien worden, waarbij elk niveau doorlopen moet worden vooraleer aan het volgende begonnen kan worden. Voor het hoger onderwijs zou het goed zijn mocht er een niveau vastgelegd worden dat dient als instappunt voor een eerste cyclus hoger onderwijs. Dit zou bijvoorbeeld niveau vier kunnen zijn. Potentiële studenten moeten de mogelijkheid hebben om hun competenties erkend te zien voor dit niveau, eender waar deze behaald werden.

EQF zal voornamelijk de mobiliteit bevorderen door het concept van de leerresultaten te introduceren als referentiepunt. Door opleidingen en kwalificaties te definiëren in functie van leerresultaten, uitgedrukt in competenties, wordt het veel gemakkelijker om te zien wat iemand werkelijk kan en speelt het soort onderwijs dat een persoon genoten heeft een kleinere rol. De leerweg wordt zo ondergeschikt aan het resultaat.

Tot slot kan een kwalificatiekader enkel werken wanneer er ook aandacht besteed wordt aan kwaliteitszorg op elk niveau. Kwaliteitszorg is de sleutel tot meer vertrouwen, wat essentieel is voor het slagen van een instrument als dit. Elke onderwijssector zou daarom tijd en energie moeten steken in het uitwerken van kwaliteitszorgmechanismen.

## **3. TRANSPARANTIE OP FEDERAAL NIVEAU?**

De Europese Kwalificatiestructuur zorgt op die manier voor meer transparantie, vergelijkbaarheid en mobiliteit. Voor Vlaamse studenten die naar elders in Europa gaan worden leeruitkomsten uit het brede gamma van levenslang leren op die manier eenvoudiger erkend en vergeleken. En wat als je de taalgrens over steekt?

Het kan aanvankelijk logisch lijken dat de ontwikkeling van de kwalificatiestructuur op het gemeenschapsniveau gebeurt, door de gemeenschapsbevoegdheden over onderwijs. Een Vlaamse, Franstalige en Duitstalige kwalificatiestructuur zijn dus noodzakelijk, dat staat buiten kijf. Echter, in België geldt evengoed het vrije verkeer van personen. Het zou redelijk onzinnig zijn deze sociale stromen Europees te vergemakkelijken, maar in eigen land geen instrumenten aan te wenden die dit bevorderen.

Verder zit op federaal niveau ook de toegang tot de gereguleerde beroepen. Hierbij zou op Belgisch niveau een structuur nodig zijn waarin de beroepskwalificaties worden ondergebracht. Dit kan dan leiden tot vergelijkbaarheid van de opleidingen op federaal niveau.

Eenzijds zijn er dus argumenten voor een kwalificatiekader op gemeenschapsniveau. Anderzijds zou ook een Belgische kwalificatiestructuur goed zijn, om de mobiliteit in eigen land te bevorderen en om geen problemen op de hals te halen doordat federale bevoegdheden niet door het systeem geregeld worden. Deze twee problemen kunnen echter eenvoudig opgelost worden.

Het EQF is een overkoepelend meta-kader op Europees niveau. Op dezelfde manier kan een Belgische meta-kader ontwikkeld worden. Om die redenen pleit VVS voor een kwalificatiestructuur op Vlaams EN Belgisch kwalificatiestructuur. Het Belgisch kwalificatiekader moet gezamenlijk worden opgesteld door de drie Gemeenschappen in de vorm van ofwel een gemeenschappelijk kwalificatiekader ofwel een overkoepelend kwalificatiekader.

De invoering van een dergelijk kwalificatiekader vergt wel een modernisering van de Grondwet. Een nodige voorwaarde voor het gebruik van beroepskwalificaties is een aanpassing van artikel 127 van de Grondwet. De tweede uitzondering dient herschreven te worden zodanig dat niet meer de opleidingsstructuur maar de kwalificatiestructuur op het niveau van de Federatie wordt gedefinieerd. Door de Europese evoluties en harmonisering van het onderwijs is een dergelijke modernisering op middellange termijn sowieso onvermijdelijk.